

Til Børne- og Ungdomsudvalget

Status på samarbejdsaftaler for Stærkt Samarbejde 2013/2014

Baggrund

Den 5. december 2012 besluttede Børne- og Ungdomsudvalget at implementere initiativet om Stærkt Samarbejde mellem skoler, institutioner og klubber.

I Stærkt Samarbejde er der truffet politisk beslutning om seks overordnede mål, som skal adresseres i samarbejdet. Det er:

1. Overgange
2. Udsatte børn og unge
3. Børn og unges kulturfællesskaber i centrum
4. Fælles fokus og fælles sprog
5. Ledelsesmæssig forankring af samarbejdet
6. Forvaltningens implementeringsindsatser

Hensigten med at styrke samarbejdet omkring disse mål er at sikre en bedre koordination mellem tilbuddene, så børn og unge i højere grad oplever sammenhæng og helhed mellem de forskellige arenaer, de bevæger sig i.

For at implementere de fem første mål er skoler i samarbejde med tilknyttede børnehaver, fritidsinstitutioner og klubber blevet bedt om i fællesskab at udarbejde forpligtende samarbejdsaftaler omkring aktiviteter, der understøtter målene.

Forvaltningen har i foråret 2013 afholdt områdevis opstartsmøder, hvor skoler, institutioner og klubber er blevet introduceret til initiativet, således at de kunne påbegynde etableringen af samarbejdsaftalerne på en ensartet måde.

Til dette arbejde har forvaltningen udarbejdet en skabelon, som samarbejdsaftalerne skal indskrives i. I skabelonen bliver samarbejdsgrupperne i forhold til hvert af målene bedt om at beskrive:

1. Aktiviteter,
2. Hvilke enheder, der deltager i aktiviteten,
3. Målgruppe af børn/unge,
4. Gevinst for børn og unge,
5. Tidspunkt for gennemførelse,
6. Tidspunkt for evaluering og
7. Hvem, der er ansvarlig for aktiviteten.

Grundpræmissen for Stærkt Samarbejde er, at der ikke er specifikke krav til den metodiske udførelse, da den afhænger af de lokale struktu-

04-10-2013

Sagsnr.
2012-189193

Dokumentnr.
2012-189193-7

Sagsbehandler
Kim Stoltze Olsen

Pædagogisk Faglighed

Gyldenløvesgade 15
1502 København V

Telefon
2146 7708

E-mail
kistol@buf.kk.dk

www.kk.dk

rer og forhold. Derfor siger denne status i stedet noget om, hvilke konkrete aktiviteter skolen, de tilknyttede børnehaver, fritidsinstitutioner og klubber har indgået samarbejdsaftale omkring, samt hvilke tilsigtede gevinster, samarbejdsgrupperne søger at opnå med aktiviteterne.

På baggrund af de mange nye forbindelser mellem skoler, institutioner og klubber, som samarbejdsaftalerne dokumenterer, er det forvaltningens forventning, at initiativet på sigt har potentiale til at skabe mere koordinerede børne- og ungemiljøer, sådan at de forskellige pædagogiske tilbud bliver mere sammenhængende.

Sideløbende med implementeringen af Stærkt Samarbejde er folkeskolereformen blevet en realitet. Denne status relaterer sig ikke til reformen, men forvaltningen er pt. i gang med at overveje, hvordan reformen og Stærkt Samarbejde kan tænkes sammen.

Nedenfor indledes med et kort resumé af status, hvorefter der beskrives hvilke aktiviteter, der er indgået samarbejdsaftaler omkring, grupperet ift. de seks overordnede mål. Afslutningsvis beskrives initiativets videre forløb.

Resumé

Samarbejdsaftalerne vidner om, at der blandt skoler, institutioner og klubber er sat mange idéer for nye samarbejdsformer og aktiviteter i spil. Aftalerne bærer generelt præg af engagement og motivation til – gennem samarbejdet – at gøre en positiv forskel for børn og unge.

I kraft af at målene i Stærkt Samarbejde danner en forholdsvis bred ramme, er mulighederne for at etablere forskelligartede aktiviteter store. Derfor vidner aftalerne også om en mangfoldighed af løsningsmodeller og aktiviteter. Det rummer både fordele og ulemper. Blandt fordelene er, at ejerskabet til aftalerne bliver lokalt forankret og afstemt med de lokale forhold. En ulempe kan være, at aftalerne er meget personbårne, hvilket kan gøre det vanskeligt, at overføre gode idéer til andre kontekster eller andre personer.

Aktiviteter for overgange

Målet for overgange omhandler pædagogiske indsatser ift. de skift børn og unge foretager, når de bevæger sig mellem forskellige tilbud. Dette område er meget traditionsbundet i København forstået på den måde, at samarbejdet mellem skoler og fritidsinstitutioner siden 2001 har pågået i regi af 'samtænkning'. I Stærkt Samarbejde er børns overgang fra børnehave til skole/fritidsinstitution og overgangen fra fritidsinstitution/skole til klub imidlertid også medtænkt. Derudover er målet blevet mere konkretiseret ved, at der eksempelvis er forventning om, at alle børn har besøgt en skole og en fritidsinstitution, inden

overgangen dertil sker. Det er således samarbejdet om at skabe sammenhænge mellem de forskellige tilbud både i forbindelse med overgange og til daglig, der er i fokus.

I samarbejdsaftalerne er det tydeligt, at dette mål er blevet prioriteret højest, idet det er her, der sættes flest aktiviteter i gang. Eksempelvis er det blevet prioriteret højt at sikre, at alle børn skal have besøgt en skole og en fritidsinstitution inden overgangen. Indførelse af dette krav har betydet, at hvor der før var få besøg mellem institutionerne, så er omfanget i dag markant større. Faktisk rummer ca. 85 % af samarbejdsaftalerne fastlagte rammer for besøg, mens de sidste ca. 15 % har aktiviteter, der kan relateres til formålet med at sikre bedre overgange. Forberedelsen af børnene til overgangen sker fortrinsvis via besøg sammen med eller uden forældrene. I en samarbejdsaftale har man dog bedt forældrene sørge for at besøge skole og fritidshjem, men det generelle billede er, at det er en opgave som varetages af personalet i hhv. børnehave, fritidsinstitution og skole.

Der er mange gode eksempler på, hvordan man kan arbejde med gradvis at øge børnenes kendskab til det nye tilbud. Eksempelvis er der på en skole etableret et besøg for børnehavens kommende skolestartere, hvor børnene planter frø i skolens have. Når børnene så er startet i skolen, kan de se, hvordan frøet er blevet til en plante. I dette samarbejde indgår også, at førskolebørnene kommer i ”skolepraktik”. I en anden samarbejdsaftale arbejdes med begrebet ”fredagsskole”, hvor de børn, der skal starte på den pågældende skole, sammen med børnehavepædagogerne og deres forældre prøver at gå i skole hver fredag i en måned. Overgang fra fritidshjem til klub er også kommet i fokus, hvor en samarbejdsgruppe er gået sammen om, at invitere klubfolk med til forældremøde i 3. klasse, hvor klubtilbuddet bliver præsenteret.

Der er også eksempler på, at skolebørnene vender blikket tilbage til børnehavetiden. Eksempelvis laver indskolingsbørnene luciaoptog for børnehavebørnene. Et andet eksempel på at bevidst- og synliggøre den røde tråd for børnene er et samarbejde omkring ”Barnets bog”, hvor det sikres, at alle tilbuddene i samarbejdsgruppen bidrager til, at hvert barn har en bog med billeder, små beskrivelser af succeser mv., som de kan tage med sig videre.

I det daglige samarbejde mellem skoler og fritidsinstitutionerne er der eksempler på, at fritidshjems pædagoger deltager i klassens time i skolen for 2. og 3. klasse og i øvrigt fungerer som faste kontaktpersoner ift. klasserne. Hensigten med dette er at sikre helhed i børnenes dag og koordinere indsatser ift. trivsel for børnene i klassen. I mange af samarbejdsaftalerne er der derudover indskrevet, at der skal ske en daglig vidensoverdragelse om børnene ligeledes med børnenes daglige trivsel for øje. Det skal ske både ifm. fritidshjemmenes overdragelse

af børnene fra morgenåbent og ifm. lærernes overdragelse af børnene til fritidsinstitutionerne om eftermiddagen.

Aktiviteter for udsatte børn og unge

Målet for udsatte børn og unge er at sikre, at der sker en fælles koordineret indsats af enten forebyggende eller løsningsorienteret karakter for børn og unge, der befinder sig i udsatte positioner. Der skal være en fast og forpligtende struktur for, hvordan lærere, pædagogisk personale og forældre kommer i kontakt med hinanden, så alle aktører tildeles en rolle i forhold til en koordineret pædagogisk indsats.

I samarbejdsaftalerne er mange gode eksempler på, at aktiviteterne for udsatte børn og unge allerede er organiseret og indgår som en del af en fast rutine. Eksempelvis kan nævnes fast forekommende 'tværs møder', hvor socialrådgivere, psykologer, talepædagoger sammen med repræsentanter fra hhv. skole, fritidsinstitutioner og klubber kan drøfte pædagogiske indsatser ift. enkelte børn eller børnegrupper. Derudover er der SSP-samarbejdet, som også er fast rutine, mens nogle samarbejdsgrupper også opererer med oprettelsen af netværk på tværs af enhederne, hvor specifikke problemstillinger kan drøftes. Disse aktiviteter for så vidt ikke nye, men indgår nu i samarbejdstalerne. Som noget nyt er, at skolernes inklusionspædagoger også deltager og tillægges en central rolle i disse sammenhænge.

En samarbejdsgruppe har aftalt, at alle enhederne vil til at benytte Signs of Safety (SOS) som metode i det pædagogiske arbejde for at sikre et fælles fokus og en koordineret indsats, der også inddrager barnet eller den unges nærmiljø. En anden samarbejdsgruppe har aftalt at etablere et netværk for inklusionspædagoger mhp. at styrke deres kompetencer og muligheder for sparring.

Aktiviteter for børns og unges kulturfællesskaber i centrum

Målet for børns og unges kulturfællesskaber omhandler dét at reflektere over og kunne redegøre for, hvad hhv. skole, institution og klub hver især og i fællesskab bidrager med for at sikre en god trivsel og udvikling hos børn og unge. Det kan eksempelvis handle om at aftale, hvordan samarbejdsgruppen i fællesskab arbejder med børnenes sprogudvikling, sådan at der de forskellige tilbud – med forskellige virkemidler – har samme mål for øje.

I samarbejdsaftalerne er det generelt tydeligt, at dette mål - ud af de seks - har været mest vanskeligt at gøre håndgribeligt. Det kan hænge sammen med, at enhederne ikke har indgående kendskab til hinandens daglige praksisser og syn på børnenes læring, udvikling og trivsel. Derfor peger de aktiviteter, der er indgået samarbejde om, hovedsage-

lig i retning af at opnå større kendskab til hinandens pædagogik og praksis gennem eksempelvis fælles kursusforløb for flere enheder, fælles planlægning og koordinering af årsplaner, samt fælles trivsels-tiltag for skolestartere og fritidshjemsbørn.

Enkelte samarbejdsgrupper har imidlertid taget udgangspunkt i mere konkrete aktiviteter og vil eksempelvis lave et fælles fagligt forløb omkring Jacob Strids bøger, hvilket betyder, at der vil komme forskellige faglige vinkler og igangsættes forskellige aktiviteter omkring samme omdrejningspunkt. Målet er her, at børnene oplever genkendelighed og samtidig øger deres sprogkendskab. En anden gruppe laver et sammenhængsskabende projekt for ungdomsklubber og udskolings-elever kaldet 'to døgn med smæk på', hvor målet er at skabe nye sociale sammenhænge, der rummer en kombination af formel og uformel læring.

Aktiviteter for fælles fokus og fælles sprog

Målet for fælles fokus og fælles sprog handler om at lærere og pædagogisk personale i institutionerne øger kendskabet til hinandens arbejdsfelter og fagligheder mhp. at udvikle fælles sprog og indbyrdes forståelse af hinandens praksisser. Det indebærer blandt andet øget opmærksomhed på muligheder for at etablere fælles arrangementer for enhederne i samarbejdsgruppen og deling af ny faglig viden.

I samarbejdsaftalerne er den øgede opmærksomhed på hinandens arbejde markant fokuseret på vidensoverdragelsen (særligt ift. overgangen fra børnehave til fritidsinstitution og skole). I flere samarbejdsaftaler er der indgået aftale om, at de vidensoverdragelsesskemaer, som børnehaverne udarbejder til skole og fritidsinstitution, fremover skal være genstand for både evaluering og forventningsafstemning parterne imellem.

Derudover er der eksempler på ønsket om at lære hinandens praksisser at kende, hvilket udmøntes gennem praktik- og jobswop-ordninger, fælles virksomhedsbesøg, fælles kurser og oplæg, der understøtter udviklingen af et fælles fokus og sprog gennem fælles oplevelser og drøftelser.

Aktiviteter for ledelsesmæssig forankring

Målet for ledelsesmæssig forankring af samarbejde handler om, at ledelserne i de respektive enheder går foran som rollemodeller og tydeliggør vigtigheden af samarbejdet. Det indebærer blandt andet at ledelserne sikrer, at der skabes tid til overlap og fælles aktiviteter, samt indbyrdes koordinerer, så de samlede medarbejderressourcer bringes i spil i forhold til de specifikke samarbejdsopgaver.

I samarbejdsaftalerne er det tydeligt, at ledelserne i børnehaverne og skolerne netop har fået øje på hinanden og i første omgang skal udveksle faktuelle oplysninger om hinanden. Fritidsinstitutions-, klub og skoleledere kender allerede hinanden og havde i forvejen en del samarbejde. Meget af tiden på de fast etablerede møder vil gå med fælles planlægning, koordinering af årshjul, evaluering og lignende.

Der er imidlertid også eksempler på, at ledelserne begynder at bruge hinanden til at skabe nye sammenhænge. Eksempelvis er der i flere samarbejdsaftaler planlagt møder, hvor ledelserne vil udvikle fælles pædagogisk tilgang til arbejdet ifm. folkeskolereformen. Derudover er der eksempler på, at ledelserne vil bruge hinanden til sparring og reflektion over pædagogisk praksis.

Aktiviteter for forvaltningens implementeringsindsatser

Målet for forvaltningens implementeringsindsatser handler om at sikre, at forvaltningen understøtter implementeringen af det styrkede samarbejde.

Forvaltningens arbejde med implementeringsindsatserne følger planen, som blev politisk godkendt ifm. BUU's behandling af initiativet. Dog har det været nødvendigt at udskyde nogle aktiviteter pga. lærerlockouten i foråret, hvilket har udsat en inspirationskonference, oprettelsen af en inspirationsportal for Stærkt Samarbejde på MitBUF, samt etableringen af lokale sparringsnetværk for skole-, klynge- og institutionsledere.

Videre forløb

Samarbejdsaftalerne for skoleåret 2013/2014 er nu indgået, godkendt af forvaltningen og skoler, institutioner og klubber er gået i gang med at realisere indholdet i aftalerne i deres pædagogiske praksisser.

I løbet af efteråret 2013 oprettes en inspirationsportal på MitBUF, der skal fungere som idégenererende for nye samarbejdsemner og -former.

I starten af 2014 arrangeres i samarbejde med de faglige organisationer en inspirationskonference for Stærkt Samarbejde. Børne- og Ungdomsudvalgsmedlemmer inviteres til konferencen.

I marts måned 2014 skal samarbejdsgrupperne efter planen indgå nye samarbejdsaftaler for skoleåret 2014/2015. Hvorvidt de nye samarbejdsaftaler bliver udbygget med elementer fra folkeskolereformen er endnu ikke politisk besluttet, hvorfor tidspunktet for indgåelsen af aftalerne ikke er kendt (se evt. notatet på aflæggebordet den 9. okt. 2013 om "Forventet behandling af BUU af sager vedr. folkeskolereformen").